

ARKEOLOGISK UTREDNING 2023

Mats Nilsson

BISKOPSTORP

Halland, Halmstad kommun, Kvibille socken, Biskopstorp 1:46, 3:1 & 8:1

KULTURMILJÖ HALLAND RAPPORT 2023:76

KULTURMILJÖ
HALLAND

EN DEL AV HALLANDS KULTURHISTORISKA MUSEUM

Stiftelsen Hallands Läns museer, Kulturmiljö Halland

Uppdragsverksamheten, Halmstad 2023

Arkeologisk utredning 2023

Bild framsida: Översiktsskild på del av utredningsområdet mot sydväst. Fastighet Biskopstorp 8:1. (Fotonr. 2023-40-10). Foto Mats Nilsson.

Form och layout: Kulturmiljö Halland

Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet

Ärende nr ms2006/02316.

INNEHÅLL

SAMMANFATTNING	3
BAKGRUND	3
TOPOGRAFI OCH FORNLÄMNINGSMILJÖ	5
SYFTE OCH METOD	5
RESULTAT	5
Utredningsområde Uo1	5
Utredningsområde Uo2	8
Utredningsområde Uo3	8
Utredningsområde Uo4	8
TOLKNINGSFÖRSLAG	15
ÅTGÄRDSFÖRSLAG	16
REFERENSER	17
TEKNISKA OCH AMINISTRATIVA UPPGIFTER	17
 Bilagor	 18
Bilaga 1 Schaktningsbeskrivning	
Bilaga 2 Fotolista	
Bilaga 3 ¹⁴ C-datering, Ångströmlaboratoriet	
 Rapporter Kulturmiljö Halland 2022 och 2023	 24

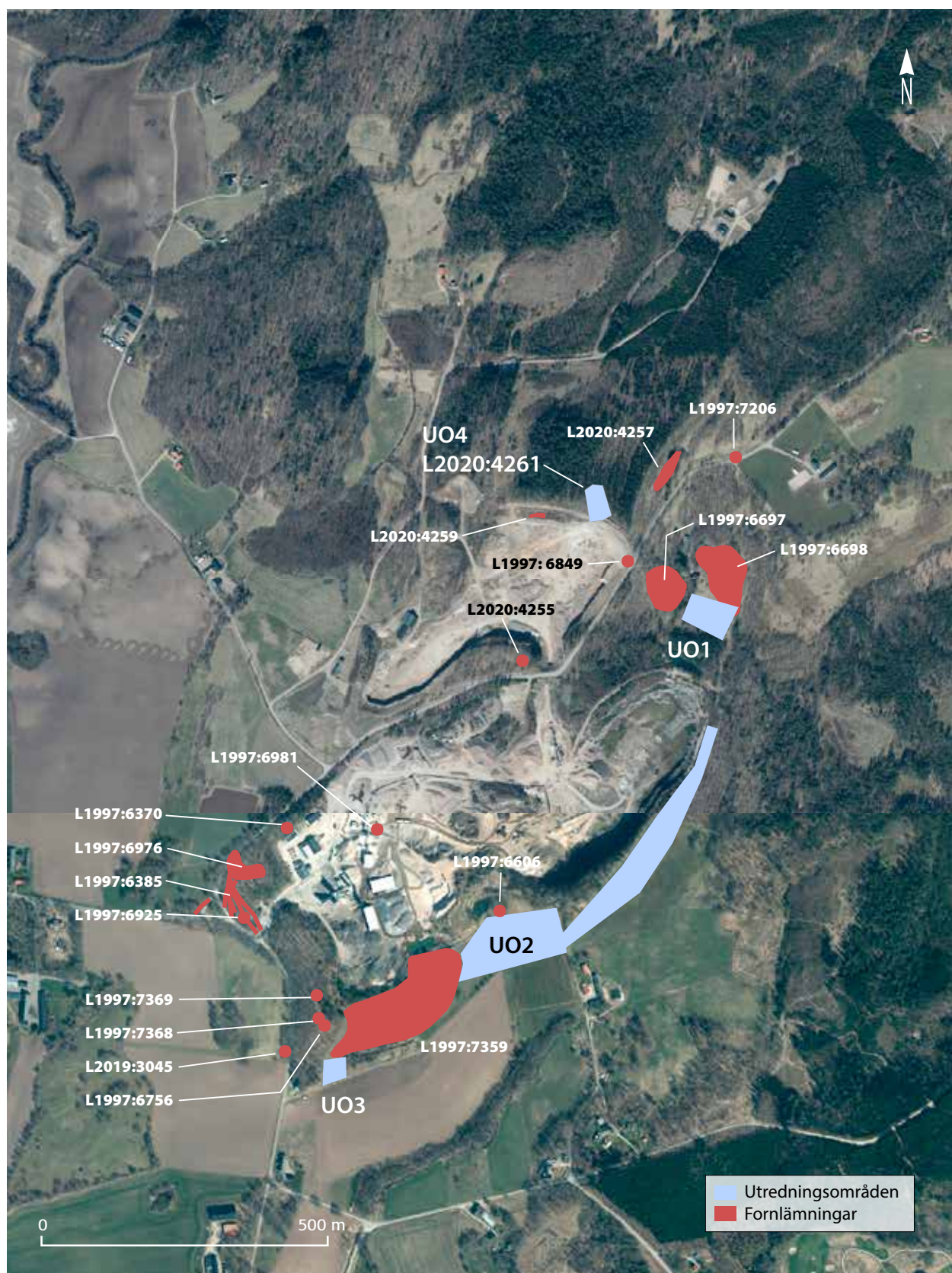

Fig 1. Översiktskarta med de fyra utredningsområdena tillsammans med närmast liggande fornlämningar och med Rikantikvarieämbetets lämningsbeteckningar markerade. Skala 1:10 000.

SAMMANFATTNING

Kulturmiljö Halland har på uppdrag av NCC Industry AB utfört en arkeologisk utredning år 2023 på fastigheterna Biskopstorp 1:46, 3:1 och 8:1, enligt länsstyrelsens beslut 431-3439-2022. Orsak till den arkeologiska utredningen är att företaget planerar utöka berg- och sandtåkten i fastigheterna. Efter en kulturhistorisk utredning steg 1, som genomfördes år 2020 delades fyra utredningsområden med potentiella fornlämningslägen in för en steg 2 utredning. Utredningsområdena förkortas Uo1, Uo2, Uo3 och Uo4. I samtliga utredningsområden öppnades sökschakt för att söka arkeologiska anläggningar. I utredningsområde Uo1 hittades sex odlingsrösen som förts till den intilliggande fornlämningen L1997:6698 och som därmed utökats söderut. I utredningsområde Uo2 påträffades arkeologiska boplatzanläggningar i form av härdar, gropar och stolphål. En ny fornlämning med beteckningen L2023:1383 har därför registrerats i utredningsområdets sydvästra del. Mot nordväst i Uo2 hittades en bit keramik av sydhalländsk östersjötyp som typologiskt dateras till 1000–1150 efter Kristus, (vikingatid–tidigmedeltid). I utredningsområde Uo3 hittades härdar och stolphål. Dessa bedöms utgöra den södra delen av boplatzlämning L1997:7359. Denna boplatz utökas därför likt L1997:6698 mot söder. I utredningsområde Uo4 som även motsvarar fossil åkermark, lämning L2020:4261 undersöktes fyra odlingsrösen varpå förkolnade rottrådar från ett av rösena kunde dateras till yngre romersk järnålder 219–363 efter Kristus. Utredningsområde Uo4 bedöms, efter genomförd utredning, vara arkeologiskt färdigundersökt. I utredningsområde Uo3 förordas den del som ingår i lämning L1997:7359 undersökas. I utredningsområde Uo2 förordas en förundersökning av lämning L2023:1383, samt av området väster om denna och söder om stensättning L1997:6606. Om exploatering planeras i utredningsområde Uo1 och i del av lämning L1997:6698 förordas att en förundersökning genomförs av odlingsrösena samt den sannolikt stenrensade odlingsytan väster om rösena.

BAKGRUND

På uppdrag av företaget NCC Industry AB har Kulturmiljö Halland utfört en arkeologisk utredning på fastigheterna Biskopstorp 1:46, 3:1 och 8:1, enligt länsstyrelsens beslut 431-3439-2022. Orsak till den arkeologiska utredningen är att företaget planerar att utöka berg- och sandtåkt i fastigheterna samt använda de berörda områdena för deponi. En kulturhistorisk utredning steg 1 genomfördes år 2020 av Håkan Nilsson, Knaton AB på begäran av NCC Industry AB, inför utökad bergtåkt. Sex nya lämningar registrerades vid detta tillfälle, (Nilsson 2020). Med anled-

ning av att det i tåktens närområde finns ett stort antal fornlämningar berörs områden i ett topografiskt potentiellt fornlämningsläge vilket motiverar en arkeologisk utredning enligt 2 kap 11§ kulturmiljölagen (1988:950), KML. Fyra områden delades därför in som aktuella för utredning steg 2, Uo1, Uo2, Uo3 och Uo4, (figur 1). Det ursprungliga Uo4 blev senare ej aktuellt för utredning och ersattes därför av lämning L2020:4261 som därmed i utredningen kom att betecknas Uo4, (figur 1).

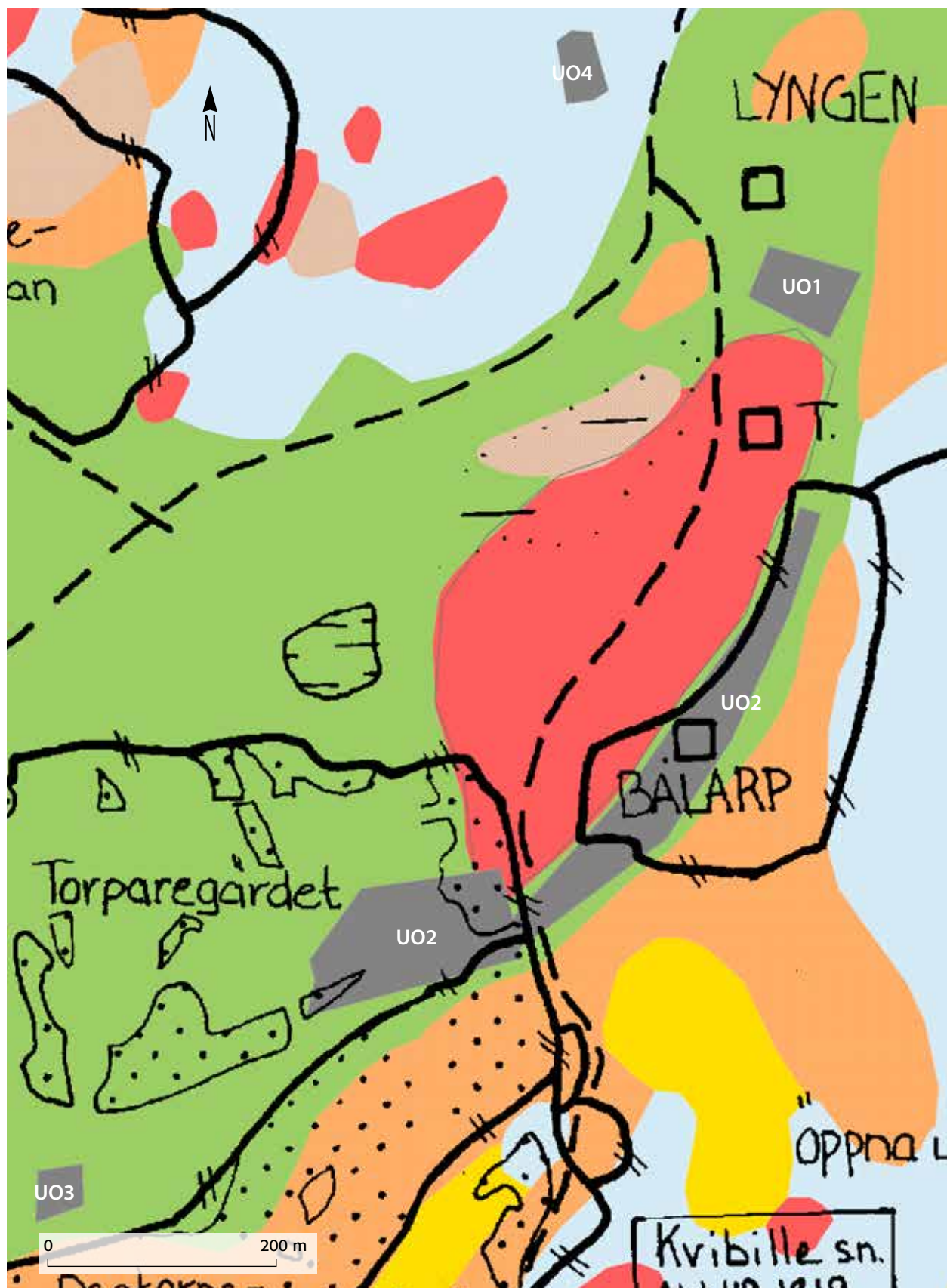

Fig 2. Historiskt kartöverlägg Kvibille socken akt 49, år 1819 med jordartskartan som underlag. Prickade områden markerar inägor. Utredningsområdena här markerade med grå ton. Skala 1:5000.

TOPOGRAFI OCH FORNLÄMNINGSMILJÖ

Utredningsområdena ligger på en höjd mellan 45–80 meter över havet i direkt närhet till Biskopstorps bergtäkt. Enligt Sveriges geologiska undersöknings jordartskarta består jordarten inom fastigheterna av isälvsediment i form av sand som överlagrar berg. Omgivande landskap är böljande med mindre höjder vilka brukas som åker- och betesmark. På historiskt kartöverlägg från år 1819, akt 49 Kvibille socken, (figur 2) beskrivs utredningsområdena som delar av inägor och utmark till Biskopstorps Kungsladugård med tillhörande torp. Närmast liggande fornlämningar kring utredningsområdena från norr sett är L2020:4259, en plats där tidigare en torplämning funnits. Öster om denna finns L2020:4261 som utgör utredningsområde Uo4 och består av fossil åkermark med uppskattningsvis minst 7 odlingsrösen. Öster om Uo4 finns fossil åkermark, (L2020:4257) med cirka 8 odlingsrösen och en numera bortodlad gravhög (L1997:7206). Mellan utredningsområdena U4 och Uo1 finns fossil åker (L1997:6698) med cirka 37 odlingsrösen. Sydväst om de här lämningarna finns torplämning (L2020:4255), bestående av en husgrund med spisröse och källare. Ungefär femhundra meter åt sydväst fanns tidigare torplämningen Lilla Danstorp, (L1997:6981). Väster om detta finns torplämning L1997:6370, gravfält L1997:6976 med stensättningar och L1997:6925 som är en fornlämningsliknande stenhäll. Söderut och mellan utredningsområde Uo3 och Uo2 finns stensättning L1997:7369, L1997:7368, gravhög L1997:6756, skålgropsförekomst L2019:3045, grav och boplatansområde L1997:7359 samt stensättning L1997:6606. Mellan stensättningarna i väst och gravfältet finns också ett flertal hålvägar, (L1997:6385). I figur 1 är nämnda fornlämningar kring utredningsområdena markerade. Mer specificerad information om fornlämningarna i närområdet kan sökas i Riksantikvarieämbetets digitala söktjänst Fornsök.

SYFTE OCH METOD

Syftet med den arkeologiska utredningen var att ta reda på om dolda fornlämningar förekommer inom utredningsområdena i de fastigheter som berörs av den utökade täktverksamheten. Resultatet från utredningen skall kunna användas vid länsstyrelsens fortsatta tillståndsprövning och ligga till grund för eventuellt kommande arkeologiska insatser. Resultatet

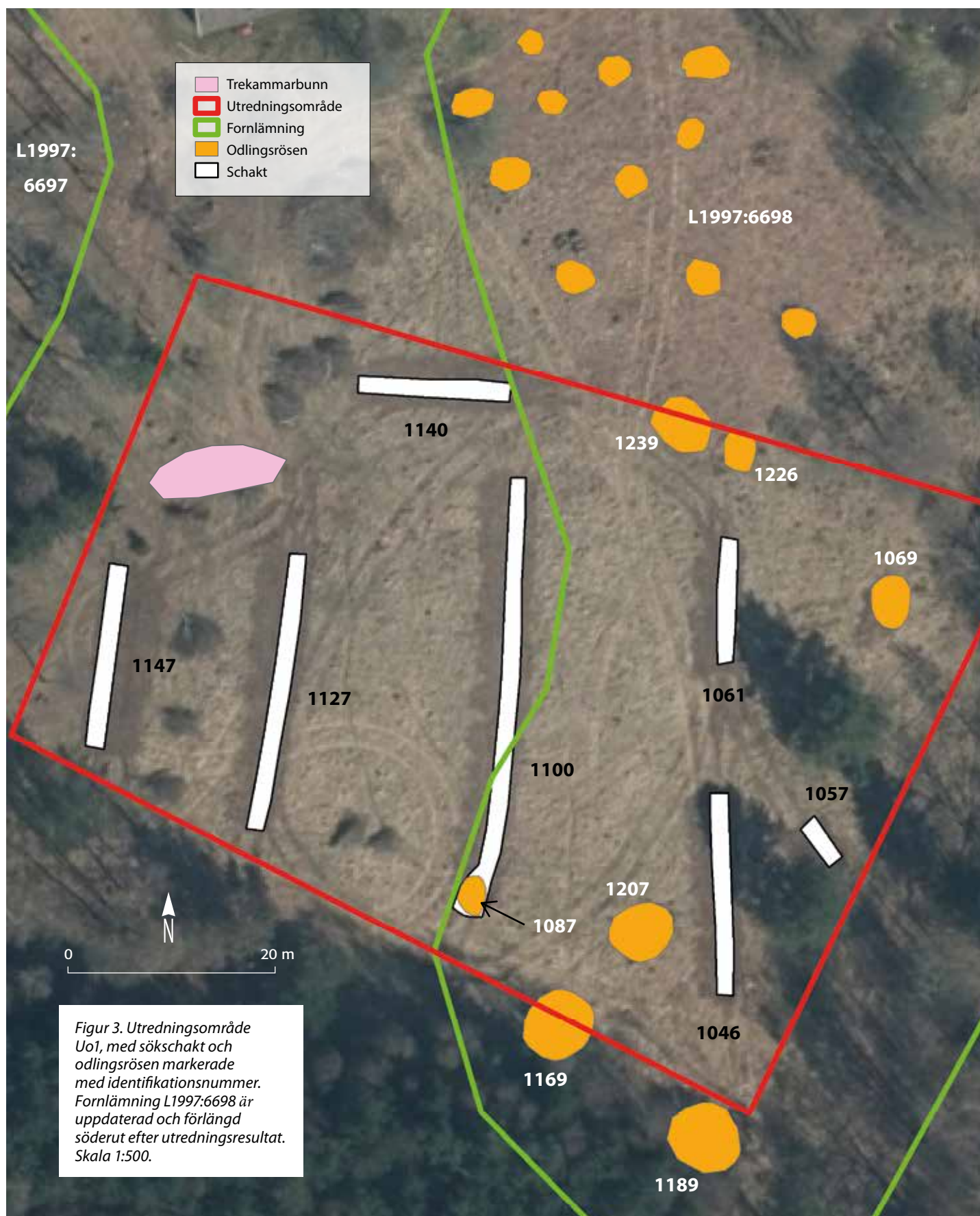
skall också kunna användas som underlag i företagens planering.

Utredningen genomfördes i form av sökschaktsgrävning med en bandgående grävmaskin med planerings-skopa på 1,6 meters bredd. Före arbetets start röjdes träd i delar av Uo2 och Uo4 för att möjliggöra framkomlighet. Två arkeologer följde schaktningen för rensning, inmätning av schakt och eventuellt påträffade arkeologiska anläggningar eller fynd. Inom det fossila åkerområdet i Uo4 rensades odlingsrösen fram. Dessa delades med maskin varpå en tvärgående profil handrensades fram och fotodokumenterades. Kol- och makrofossilprov samlades in där fyllning förekom i röseprofilen. Digital inmätning gjordes med GPS och mätvärdena finns arkiverade i Kulturmiljö Hallands arkiv i Intrasisprojekt Kvibille2022534U. Utredningen som sammanlagt omfattade drygt 40 000 m² genomfördes mellan den 11 och 18 april 2023, i väderlek med sol och temperaturer strax över 10 grader C.

RESULTAT

Utredningsområde Uo1

I utredningsområdet som var 4549 kvadratmeter stort öppnades 7 sökschakt motsvarande 250 kvadratmeter frilagd yta. Schakten drogs i nordsydlig riktning med cirka 20 meters mellanrum. Utredningsområdets nordvästra del schaktades inte på grund av att en trekammarbrunn med anslutningsledning till fastighetens byggnad finns nedgrävd i denna del. Matjordens tjocklek skiftar mellan 0,25 och 0,4 meter. Underliggande markmaterial består av grusblandad sand och finsand, ställvis med sten 0,1 till 0,3 meter i diameter. Centralt i utredningsområdet övergår den underliggande jordarten bitvis till silt. Utredningsområdets östra del sluttar ned mot en igenväxt bäckfåra. I östslänten påträffades ett odlingsröse, (1069) som i storlek är 3x5 meter och 0,5 meter högt. I och intill den östra delen av utredningsområdet påträffades ytterligare sex överväxta odlingsrösen. Röse 1087 hittades i schakt 1100. Det är nedsjunket i marken. Diametern på röset är cirka 2 meter och höjden är 0,35 meter. De fyra övriga rösen är 1169 med diameter 5,5 meter och 0,65 meter högt, 1207 med diameter 4 meter och höjd 0,8 meter, 1226 med diameter 2,5 meter och höjd 0,7 meter samt 1239 diameter 4,5 meter och höjd 0,75. Direkt utanför utredningsområdets södra del finns

Figur 4. Schakt 1100 mot norr med odlingsröse 1087 i förgrunden. Foto 2023-40-14. Foto Mats Nilsson.

Figur 5. Överväxt odlingsröse 1226 mot väst. Diameter 2,5 meter, höjd 0,7 meter. Stenstorlek mellan 0,15 och 0,35 meter i diameter. Foto 2023-40-15. Foto Mats Nilsson.

också röse 1189 med en diameter på 4 meter och en höjd på 1,1 meter. Stenstorleken i rösen varierar mellan 0,15 och 0,35 meter i diameter. I den västra delen av utredningsområdet hittades inga odlingsrösen. En förklaring är att denna del skulle kunna utgöra den stenrensade åkerytan. Då utredningsområdets nordöstra del når in i fossil åkermark L1997:6698 med ett antal kända odlingsrösen tolkas den östra delen av utredningsområdet som tillhörande samma fornlämning. Lämning L1997:6698 uppdateras därför och förlängs söderut så att även de odlingsrösen som hittats i utredningsområdet omfattas.

Utredningsområde Uo2

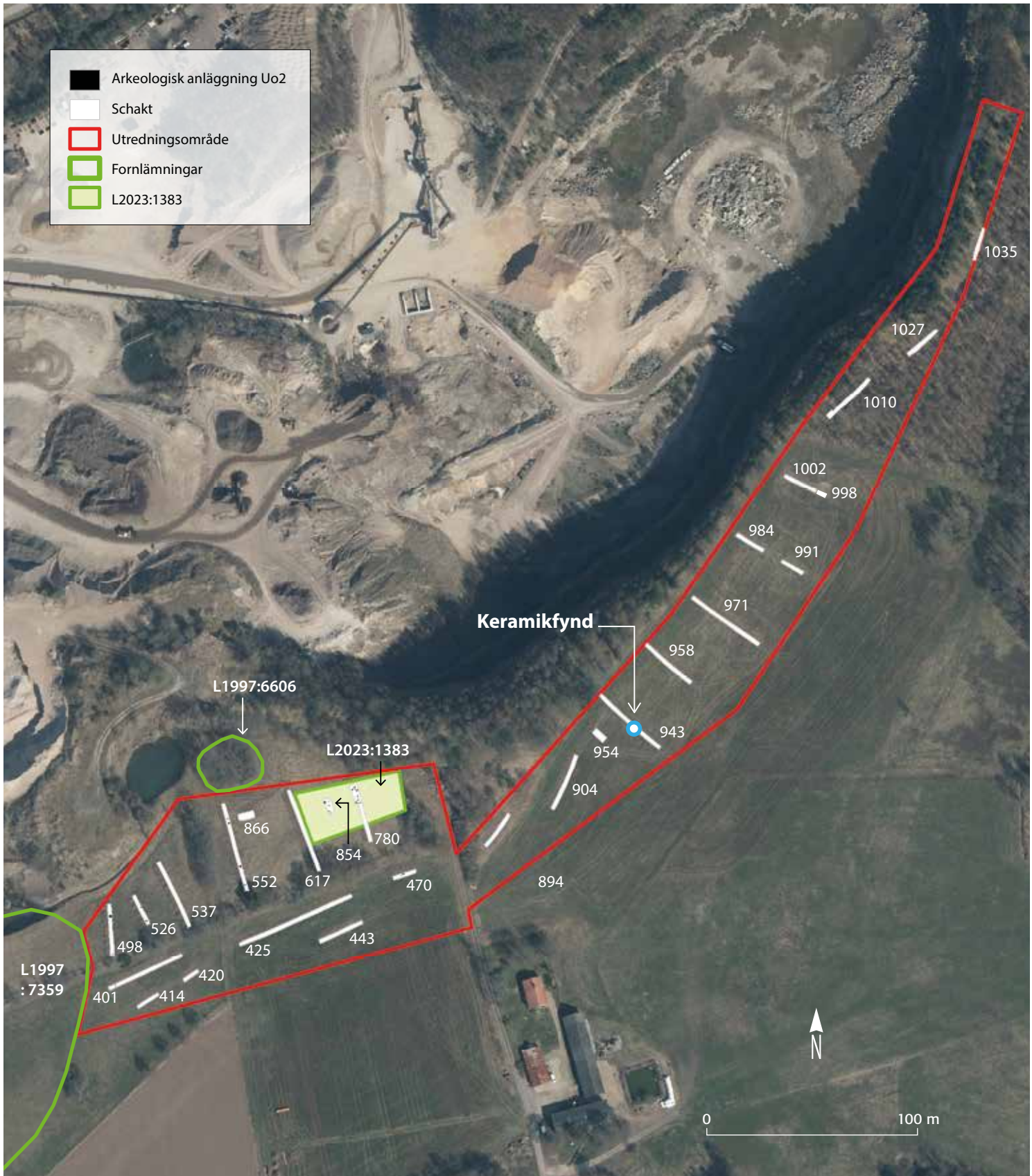
I utredningsområdet som var 32187 kvadratmeter öppnades 27 schakt motsvarande 1113 kvadratmeter frilagd yta. Utredningsområdet beläget i en sydöstsluttning. I den södra och nordöstra delen av utredningsområdet drogs sökschakten i nordöstsydvästlig samt i nordvästsydöstlig riktning. I den planare södra delen av utredningsområdet drogs schakten något mer nordsydligt. Schaktens inbördes avstånd varierade mellan 15 och 30 meter. Matjordens tjocklek skiftar mellan 0,25 och 0,6 meter, med den tjockaste matjorden i utredningsområdets sydöstra del. Under matjorden består markmaterialet av grusblandad sand och finsand, ställvis med sten 0,05 till 0,4 meter i diameter. I utredningsområdets västra del hittades rester av arkeologiska anläggningar i form av tre möjliga härdar och tre möjliga stolphål, (schakt 401, 498 och 526). Härdena var grunda och framträdde som sotfärgningar i den underliggande sanden. Femtio meter öster om dessa i schakt 552 påträffades ytterligare två härdar, en grop och ett stolphål. Ett dubbelschakt, (866) grävdes därför i östvästlig riktning i schaktets norra del närmast stensättning L1997:6606, utan att anläggningar kunde ses. Mellan 35 och 50 meter öster om schakt 866 i schakt 780 och 854 påträffades en koncentration av välbevarade anläggningar bestående av tre härdar, en grop och fjorton stolphål. Koncentrationen av arkeologiska anläggningar har registrerats som boplatslämning L2023:1383. Fyrtio meter söder om dessa, i schakt 470 hittades rester av två nästan helt bortplöjda härdar. Cirka 130 meter österut, (i schakt 943) påträffades som lösfynd en bit östersjökeramik, (fynd F1). Keramiken är sydhalländsk och typologiskt daterad till 1000–1150 efter Kristus (Håkansson 2017:185 ff.). Ungefär fem meter sydöst om keramikfyndet påträffades två anläggningar. Inga ytterligare arkeologiska anläggningar hittades i utredningsområde Uo2.

Utredningsområde Uo3

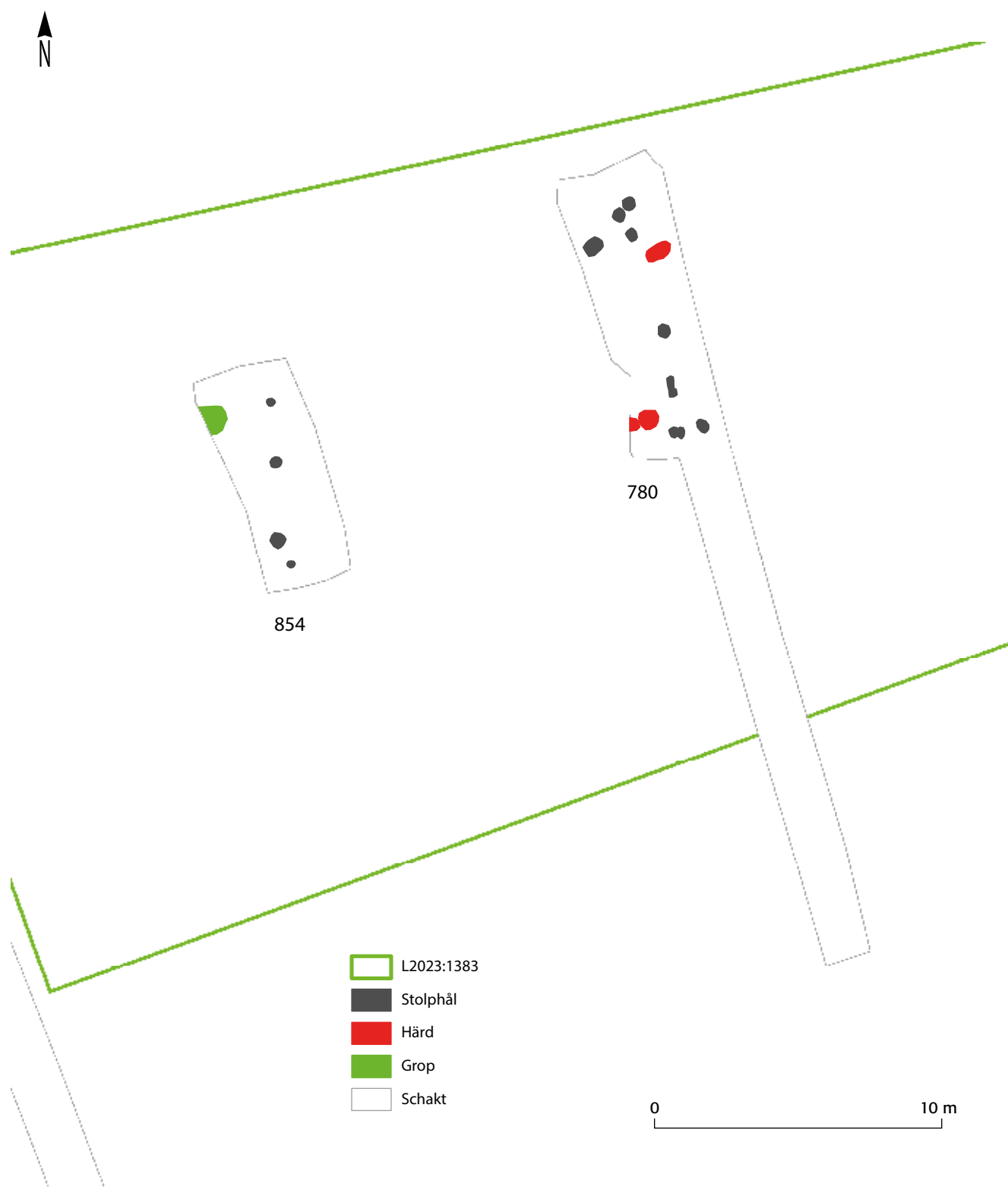
Utredningsområdet var 1698 kvadratmeter stort och placerat sydväst om fornlämning L1997:7359. I utredningsområdet öppnades 6 sökschakt i nordsydlig riktning, motsvarande 153 kvadratmeter frilagd yta. Jordmånens tjocklek varierar mellan 0,3 och 0,4 meter. Underliggande markmaterial består av sand med sten mellan 0,1 och 0,3 meter i diameter. Sammanlagt hittades 12 anläggningar. I schakt 2276 påträffades två härdar. I schakt 358 hittades en härd och ett stolphål. I utredningsområdets centrala del, i schakt 274 hittades fyra stolphål i östvästlig riktning. Väster om stolphålen öppnades därför schakt 331 i östvästlig riktning för att söka intilliggande anläggningar. Ytterligare tre stolphål och en härd påträffades i detta schakt. Stolphålsraden i schakt 274 och 331 kan möjligen utgöra en form av hägnad. Inga övriga anläggningar som kan tolkas som konstruktioner hittades. Utredningsområdets närhet till boplatslämning L1997:7359 gör att de påträffade anläggningarna bedöms höra till denna lämning, som därmed förlängs åt sydväst.

Utredningsområde Uo4

Utredningsområdet bestod av fossil åkermark, L2020:4261 omfattande 2060 kvadratmeter. Det var placerat nordväst om utredningsområde Uo1, mellan fossil åkermark L2020:4257 och den tidigare befintliga torplämningen L2020:4259. Före utredningsarbetet fälldes ett antal träd för att möjliggöra åtkomst på platsen. Sex schakt motsvarande cirka 180 kvadratmeter frilagd yta öppnades i utredningsområdet. Två sökschakt, (1485 och 1528) grävdes i samband med framrensning och avgränsning av odlingsrösena 1466 och 1505. Jordmånens tjocklek i utredningsområdet varierade mellan 0,2 och 0,3 meter. Underliggande jordart består av sand med steninslag mellan 0,1 och 0,3 meter i diameter. I utredningsområdet förekommer ett flertal rundade rösen i storlek mellan 2 och 5 meter i diameter. Vid utredningstillfället var dessa överväxta och täckta med ris eller stubbar från tidigare skogsavverkning. I den södra delen av utredningsområdet hade en körväg anlagts och eventuella odlingsrösen i denna del var borttagna. I länsstyrelsens förfrågningsunderlag förordades att ett prov lämpligt för datering skulle samlas in från ett av rösen. Fyra odlingsrösen (1466, 1505, 1556 och 1585) valdes ut för undersökning. Dessa var något större och bedömdes minst skadade, samtidigt som de även kunde förväntas innehålla en fyllning med daterbart material. Röse 1466, (figur 11) var 5 meter i diame-

Figur 6. Utredningsområde Uo2 med sökschaktens identifikationsnummer, fornlämning L2023:1383 samt keramikfyndet F1 markerade. Skala 1:2500.

Figur 7. Plan med arkeologiska anläggningar inom fornlämning L2023:1383. Skala 1:200.

Figur 8. Schakt 780 snett uppifrån mot norr med arkeologiska anläggningar i form av härdar och stolphål i lämning L2023:1383. Foto 2023-40-05. Foto Mats Nilsson.

Figur 9. Keramikskärva från kärl av sydhalländsk östersjötyp. Fyndet hittades vid blåvit markering i figur 6. Keramiken dateras typologiskt till 1000–1150 tal. (Fotonr. 2023-40-21). Foto: Mats Nilsson.

ter och 0,75 meter högt. Röset innehöll sten i storlek mellan 0,2 och 0,5 meter i diameter. Ett enstaka fynd av kol hittades i dess fyllning. Röse 1505 var 3 meter i diameter, cirka 0,5 meter högt och stenstorleken i röset var mellan 0,2 och 0,4 meter i diameter. Röse 1556 var 3,5 meter i diameter och 0,5 meter högt. Figur 13 visar rösets västra sida framrensad före undersökning. Röset delades därefter och i fyllningen togs ett makrofossilprov, (1 PM 1580). I provet som inte innehöll mycket växtmaterial kunde ändå en tydlig förkolnad rotfilt konstateras, som med största sannolikhet bildats vid röjningen för åkermarken, (Heimdahl 2023). Rotfilten har daterats till yngre romersk järnålder 1771 ± 30 BP, 219 – 363 efter Kristus, kalibrerat med 2 sigma, 242–330 efter Kristus kalibrerat med 1 sigma, (bilaga 3).

Figur 10. Utredningsområde Uo3, med sökschaktens identifikationsnummer, och boplatslämning L1997:7359 markerad. Skala 1:300.

Figur 11. Utdelningsområde Uo4, med sökschaktens och odlingsrösenas identifikationsnummer markerade. Skala 1:300.

Figur 12. Odlingsröse 1466 efter delning med maskin och rensad profil mot nordväst. (Fotonr. 2023-40-17). Foto: Mats Nilsson.

Figur 13. Odlingsröse 1556 mot öst framrensad före delning och undersökning. (Fotonr. 2023-40-18). Foto: Mats Nilsson.

Figur 14. Arbetsbild mot öst. Odlingsröse 1556 efter delning inför rensning av profil. Rottrådar som bedömts höra till tiden för rösets tillkomst har daterats till yngre romersk järnålder, 219–363 efter Kristus. (Fotonr. 2023-40-19). Foto: Mats Nilsson.

TOLKNINGSFÖRSLAG

Frånvaron av rösen i den västra delen av Uo1 kan bero på att detta utgör den stenrensade fossila åkerytan. Den östra sidan av utredningsområde Uo1 förefaller vara mer stenrikt i marken och dit den rensade stenen lades. Fornlämning L1997:6698 ska därför omfatta även de 7 rösen som ligger i och delvis utanför utredningsområdet, (figur 3). En förundersökning av Uo1 kan ge svar på vilken typ av röjning som föregått odling på platsen, vilka sädesslag som odlats och om härdar kan ha brukats i syfte att hålla frost borta.

Inom utredningsområde Uo2 tolkas den västra delen som del av en boplat och möjlig östlig fortsättning på fornlämning L1997:7359. Anläggningarna som påträffades i den västra delen, väster om schakt 537 var däremot dåligt bevarade. I lämning L2023:1383 och väster om denna fram till schakt 552 bedöms anläggningarna vara mer välbevarade och att det där är möjligt att påträffa boplatlämningar med potentiellt vetenskapligt värde, (figur 6). Inom boplat L2023:1383 finns med största sannolikhet också rester av ett förhistoriskt hus. Drygt 130 meter nordöst om boplat L2023:1383 Uo2 hittades lösfynd F1 som är en bit östersjökeramik. Fyndet är mycket intressant och indikerar spår av boplatlämningar från yngre järnålder och tidigmedeltid. Fyndplatsen ligger i en östlig sluttning som sträcker sig ut från befintligt täktområde. Inga intilliggande boplatanläggningar kunde ses vid utredningen. Fyndet tolkas som att det kommer från avschaktade ytor inom täktområdet i nordväst. Äldre kartöverslag, (figur 2) visar att gårdar och torp funnits i närheten av fyndplatsen, vilket gör det möjligt att även förhistorisk bebyggelse kan ha funnits i detta område.

Anläggningarna i utredningsområde Uo3 hör sannolikt till boplatlämning L1997:7359, som tillsammans med gravar och hålvägar i väst samt nordväst bildar ett sammanhängande fornlämningsområde, (figur 1).

Vid utredningstillfället av Uo4 som motsvaras av lämning L2020:4261 var den sydligaste delen som omfattas av cirka 480 kvadratmeter bortschaktad i samband med anläggande av körväg. Inga odlingsrösen gick därför att lokalisera i denna del av utredningsområdet. Den fossila åkermarken bör däremot sträcka sig längre norrut än lämningen då svagt markerade odlingsrösen kan ses i skogsområdet. Dateringen av röse 1556 till yngre romersk järnålder visar att den fossila åkermarken kan kopplas till en mycket äldre

odlingsfas än den för det torp, (L2020:4259) som tidigare funnits cirka 100 meter väster om utredningsområdet. Odlingsrösenas lika karaktär med de som finns i utredningsområde Uo1, (L1997:6698), indikerar att dessa kan vara samtida.

ÅTGÄRDSFÖRSLAG

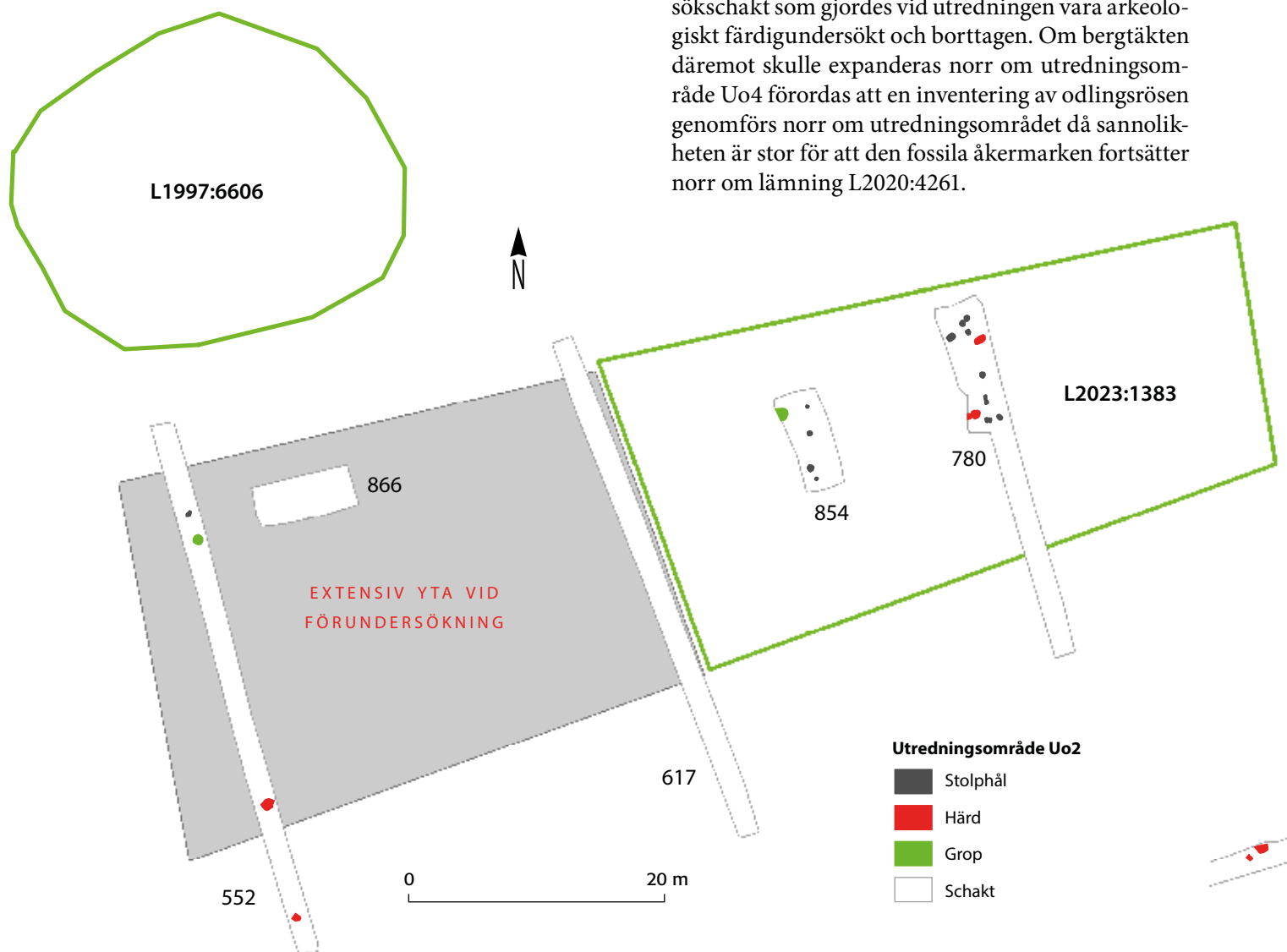
Om exploatering planeras i utredningsområde Uo1 och del av Lämning L1997:6698 förordas att en förundersökning genomförs för att undersöka odlingsrö-sena och den sannolikt stenrensade odlingsytan väster om rösen. Den fossila åkermarken bedöms vara ringa skadad vilket är ovanligt på grund av att många av dem är påverkade av skogsbruk och skogsmaskiner. Det vetenskapliga värdet av Uo1 och L1997:6698 bedöms därför vara stort.

I utredningsområde Uo2 förordas en förundersökning av boplatslämning L2023:1383 före utökning av berg- och grustäkten. Vid en förundersökning skall också

en extensiv yta på 1100 kvadratmeter som sträcker sig västerut till sökschakt 552, (figur 15) förundersökas i avgränsande syfte. En förundersökning av fornlämningen kan också ge svar om keramikfynd F1 tidsmässigt går att koppla till denna lämning. Om bergtäkten utökas i riktning mot Uo2 förordas även att stensättning L1997:6606 undersöks för att undvika att denna skadas vid framtida täktningensarbeten.

Utredningsområde Uo3, vars arkeologiska anläggningar nu ingår i lämning L1997:7359 förordas undersökas samtidigt som denna lämning undersöks.

Utredningsområde Uo4 och fornlämning L2020:4261 bedöms efter den undersökning av odlingsrösen och sökschakt som gjordes vid utredningen vara arkeologiskt färdigundersökt och borttagen. Om bergtäkten däremot skulle expanderas norr om utredningsområde Uo4 förordas att en inventering av odlingsrösen genomförs norr om utredningsområdet då sannolikheten är stor för att den fossila åkermarken fortsätter norr om lämning L2020:4261.

Figur 15. Utredningsområde Uo2 visande extensiv yta som vid förundersökning förordas undersökas. Skala 1:500.

REFERENSER

Heimdahl Jens 2023. Mailkorrespondens 2023-05-24 med Jens Heimdahl, Arkeobotaniker Fil. Dr Kvartärgeologi. Arkeologerna, Statens historiska museer.

Håkansson Anders 2017. *Bebyggelsehierarkier och bylandskap. Om övergången mellan vikingatid och tidig medeltid ur ett halländskt perspektiv*. Diss. Hallands Läns museers Skriftserie No 13, Lund Studies in Historical Archaeology 20. Halmstad och Lund 2017.

Nilsson, Håkan 2020. *Kulturhistorisk utredning inför utökad bergtäkt i Biskopstorp, Kvibille socken, Halmstad kommun, Hallands län*. KNATON AB, Mörbylånga 2020.

TEKNISKA OCH AMINISTRATIVA UPPGIFTER

Länsstyrelsens beslutsnummer:	431-3439-2022.
Eget diarienummer:	2022-534.
Uppdragsgivare:	Halmstad kommun.
Utförandetid:	2023-04-11 till 2023-04-18.
Personal:	Mats Nilsson grävningsledare, Stina Tegnhed arkeolog och Björn Ekstrand maskinist NCC Industry AB.
Koordinatsystem:	Sweref 99 TM.
Höjdsystem:	RH 2000.
Läge:	Halland, Kvibille socken, Biskopstorp 1:46, 3:1 och 8:1.
Koordinater:	Uo1: X 6 293 750,33 / Y 369 657,21. Uo2: X 6 293 157,02 / Y 369 199,24. Uo3: X 6 292 976,68 / Y 368 962,41. Uo4: X 6 293 956,03 / Y 369 426,90.
Undersökt:	965 löpmeter, 1744 kvadratmeter.
Dokumentation:	Schakt mättes in med GPS. Digital information finns tillgänglig i Intra-sisprojektnummer Kvibille2022534U. Digitala fotografier har fotonummer 2023-40-(1-21). Dokumentationen förvaras i Kulturmiljö Hallands arkiv.
Fynd:	Östersjökeramik fynd F1, Fyndet har i väntan på fyndfördelning tilldelats accessionsnummer VM 300 093.
Datering:	Uo2 östersjökeramik vikingatid – tidigmedeltid, (1000–1150 efter Kristus). Uo4 odlingsröse yngre romersk järnålder, (219 – 363 efter Kristus).

BILAGOR

Bilaga 1 Schaktningsbeskrivning

Biskopstorp 1:46, 3:1 och 8:1.

Schaktbeskrivning. 45 schakt öppnades i fyra utredningsområden till en sammanlagd längd av 965 meter och 1744 kvadratmeter. Ytterligare två schakt motsvarande 8 meter och 27 kvadratmeter öppnades kring två odlingsrösen för åtkomst av undersökning. Dessa har ej mätts in.

Schakt ID	Längd m	Yta m ²	Jordmån m	Jordart/alv	Övrigt
226	22,61	48,81	0,35	Sand, sten 0,1-0,3 m	2 härdar
274	19,42	33,48	0,35	Sand, sten 0,1-0,3 m	4 stolphål
331	3,98	6,4	0,3	Sand, sten 0,1-0,3 m	4 stolphål
358	23,3	41	0,3-0,4	Sand, sten 0,1 m	1 härd 1 stolphål
374	6,9	10,72	0,25-0,3	Sand, ingen sten	
378	7,2	12,36	0,3	Sand, ingen sten	
401	38,32	65,6	0,4	Sand, i öst sten 0,1- 0,3 m	2 stolphål i väst
414	11,59	17,33	0,25	Sand, sten 0,05-0,2 m	
420	8,53	14,96	0,25	Sand, sten 0,05-0,2 m	
425	58,33	110,18	0,3-0,4	Sand, sten 0,05-0,4 m	Centralt ingen sten
443	22,38	39,45	0,3-0,4	Finkornig sand	
470	11,43	21	0,3	Sand, sten 0,05-0,3 m	2 härdar
498	25,0	44,88	0,3-0,4	Grusblandad sand	1 stolphål 1 härd
526	15,3	27,14	0,3	Grusblandad sand	2 härdar
537	34	62,64	0,4	Sand, sten 0,05-0,3 m	
552	43	77,12	0,3	Grusig sand, sten 0,1-0,3 m	Stolphål, grop, härd
617	41,4	75,24	0,3-0,5	Grusblandad sand	
780	39	67,77	0,4	Grusblandad sand	13 anläggningar
854	16	25,7	0,3	Sand, sten 0,05-0,1 m	5 anläggningar
866	16	26,19	0,3	Grusblandad sand	
894	18,8	33,9	0,3	Finkornig sand	
904	28,1	52,3	0,3	Finkornig sand, sten 0,1 m	
943	38	69,13	0,3-0,6	Finkornig sand, sten 0,3 m	Keramik, 2 anlägg.
954	17,6	21	0,5	Grusblandad sand	
958	28	51,3	0,4	Finkornig sand, sten 0,15 m	
971	38,84	72,49	0,4-0,6	Finkornig sand, sten 0,15 m	
984	14,92	26	0,4-0,6	Finkornig sand	
991	11,64	20,31	0,3-0,4	Siltig sand	
998	3,8	7,4	0,3	Siltig sand	Djupschakt 2,5 m
1002	16,88	30,6	0,4	Siltig sand	
1010	27	53,42	0,3-0,45	Finkornig sand	Hopp för elkabel

Schakt ID	Längd m	Yta m ²	Jordmån m	Jordart/alv	Övrigt
1027	18	34,32	0,3-0,45	Finkornig sand	
1035	15,8	25,86	0,3-0,45	Finkornig sand	Schakt i omr-vall
1046	19,52	34,26	0,25-0,3	Sand, sten 0,05-,04 m	Sten i matjord
1057	4,68	8,3	0,4	Grusblandad sand	
1061	12	21,43	0,25-0,4	Sand, sten 0,1-0,3 m	I Söder röse 1067
1100	42,78	77,73	0,25-0,5	Sand, silt, sten 0,1-0,3 m	
1127	27	48,6	0,3-0,5	Grusblandad sand, finsand	
1140	14,73	26,54	0,25-0,3	Grusblandad sand, finsand	
1147	17,85	33,22	0,3-0,8	Grusblandad sand, finsand	
1485	7,8	27,36	0,25	Sand, sten 0,1-0,3 m	Schakt vid röse
1491	27,07	49,79	0,2-0,3	Sand, sten 0,1-0,3 m	
1528	5,47	27,2	0,2-0,3	Sand, sten 0,1-0,3 m	Schakt vid röse
1543	20,69	39,12	0,2-0,3	Sand, sten 0,1-0,3 m	
1570	14,14	22,19	0,2-0,3	Sand, sten 0,1-0,3 m	
1600	5,77	9,55	0,2-0,3	Sand, sten 0,1-0,3 m	

Bilaga 2 Fotolista

Fotonr: 2023-40-(1-21)

Halland,
Kvibille socken,
Biskopstorp 1:46, 3:1 och 8:1.
Arkeologisk utredning 2023.
Diarienummer: 2022-534.

Fotonr:	Motiv:	Mot:	Sign:
2023-40-1	Schakt 401	Söder	MN
2023-40-2	Stensättning L1997:6606	Väst	MN
2023-40-3	Schakt 894	Nordöst	MN
2023-40-4	Schakt 552	Norr	MN
2023-40-5	Schakt 780	Norr	MN
2023-40-6	Schakt 780	Sydväst	MN
2023-40-7	Schakt 780	Norr	MN
2023-40-8	Schakt 854	Norr	MN
2023-40-9	Schakt 780	Söder	MN
2023-40-10	Översiktsbild Uo2	Sydväst	MN
2023-40-11	Schakt 904	Söder	MN
2023-40-12	Schakt 1035	Söder	MN
2023-40-13	Schakt 1027	Sydöst	MN
2023-40-14	Schakt 1100	Norr	MN
2023-40-15	Odlingsröse 1226	Väst	MN
2023-40-16	Översiktsbild Uo4	Nordöst	MN
2023-40-17	Profil odlingsröse 1466	Nordväst	MN
2023-40-18	Odlingsröse 1556.	Öst	MN
2023-40-19	Profil odlingsröse 1556	Väst	MN
2023-40-20	Profil odlingsröse 1585	Öst	MN
2023-40-21	Östersjökeramik funnet inom Uo2		MN

Bilaga 3 ^{14}C -datering, Ångströmlaboratoriet

UPPSALA
UNIVERSITET

Ångströmlaboratoriet
Tandemlaboratoriet

Kol-14 gruppen

Besöksadress:
Ångström Laboratoriet
Lägerhyddsvägen 1

Postadress:
Box 529
751 21 Uppsala

Telefon:
018 – 471 3124

Hemsida:
<http://www.tandemlab.uu.se>

E-post:
radiocarbon@physics.uu.se

Uppsala 2023-06-26

Jens Heimdahl
Statens Historiska Museer
Arkeologerna
Instrumentvägen 19
126 53 HÄGERSTEN

Resultat av ^{14}C datering av makrofossil från Biskopstorp 3:1, Kvibille socken, Halland (proj. 12322). (p 5246)

Förbehandling av makrofossiler:

1. 1 % HCl tillsätts (10 h, under kokpunkten) (karbonat bort).
2. 0.5 % NaOH tillsätts (1 h, 60 °C). Löslig fraktion fälls genom tillsättning av konc. HCl. Fällningen som till största delen består av humusmaterial, tvättas, torkas och benämns fraktion SOL. Olöslig del, som benämns INS, består främst av det ursprungliga organiska materialet. Denna fraktion ger därför den mest relevanta åldern. Fraktionen SOL däremot ger information om eventuella föroreningars inverkan.

Före mätningen av ^{14}C -innehållet i acceleratoren förbränns det tvättade och intorkade materialet, surgjort till pH 3, till CO_2 -gas som i sin tur grafiteras genom en Fe-katalytisk reaktion. I den aktuella undersökningen har fraktionen INS daterats.

RESULTAT

Labbnummer	Prov	$\delta^{13}\text{C}\text{‰ V-PDB}$	^{14}C ålder BP
Ua-78979	Biskopstorp PM1580	-17,9	1 771 ± 30

Med vänliga hälsningar

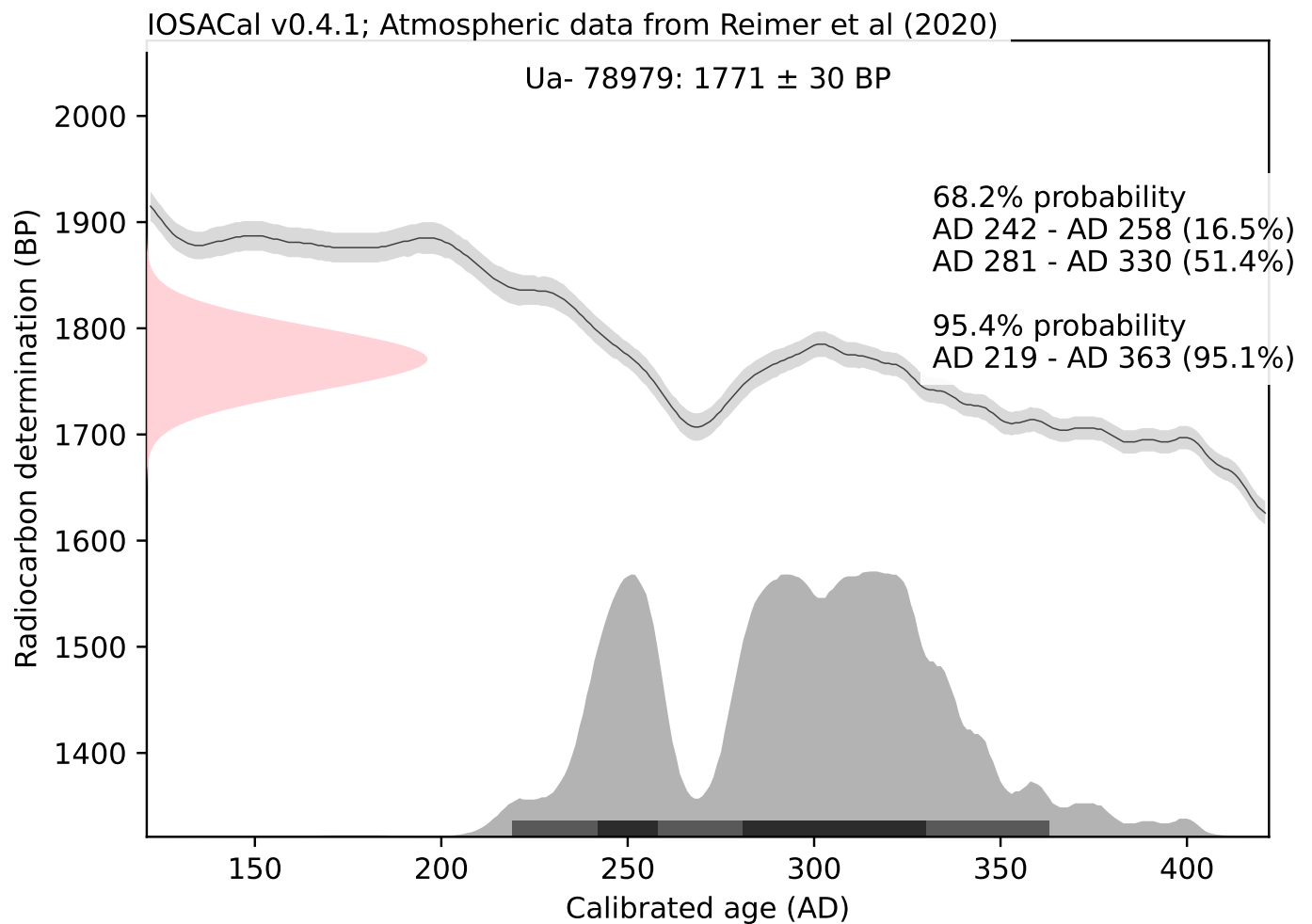
Karl

Håkansson

Elektroniskt undertecknad
av Karl Håkansson

Datum: 2023.06.27
15:44:05 +02'00'

Karl Håkansson/Daniel Primetzhofer

Kalibreringskurvor

RAPPORTER KULTURMILJÖ HALLAND 2022 OCH 2023

- 2023:08 Martin Luther kyrka, Utrymningsstege, Antikvarisk medverkan
- 2023:09 Rolfstorps kyrka, Textilförvaring, Antikvarisk medverkan
- 2023:10 Tölö kyrka, Invändig renovering, Antikvarisk medverkan
- 2023:11 Värö kyrka, Invändig ändring, Antikvarisk medverkan
- 2023:12 S:t Clemens kyrka, Laholm, Tillgänglighetsanpassning av södra entrén, Antikvarisk medverkan
- 2023:13 S:t Clemens kyrka, Laholm, Delning av altarringen, Antikvarisk medverkan
- 2023:14 Skogaby kyrkogård, kulturhistorisk dokumentation och bevarandeplan
- 2023:15 Tvååkers kyrka, utvändig och invändig renovering.
- 2023:16 Schakt i recenta massor intill Brovakten 4, Halland, Halmstad kommun och stad, Halmstad 5:1 (Brogatan och Hamngatan) RAÅ Halmstad 44:1 / L1997:3939, Arkeologisk undersökning 2022
- 2023:17 "Munkadiket" på Ringagård Halland, Ås socken, Ås-Bäck 6:2, L 1996:7221, Ås RAÅ 191 Arkeologisk forskningsundersökning 2012
- 2023:18 Dagsås kyrkogård - ny askgravlund, Antikvarisk konsekvensanalys. Klev 3:6, Dagsås sn, Varbergs kommun
- 2023:19 Lilla kapellet, Tölö kyrkogård, Tillbyggnad och ombyggnad. Antikvarisk medverkan
- 2023:20 Gällareds kyrka, Invändig ombyggnad, tillgänglighet samt flytt av skulpturer, Antikvarisk medverkan
- 2023:21 Trädgården 8, Bebyggelseantikvarisk dokumentation
- 2023:22 Skogstorp 4:171, Hallands län, Skogstorps socken, Skogstorp 4:171, Arkeologisk utredning 2022
- 2023:23 Sankt Nikolaus 19, Halmstad stad, Sankt Nikolaus 19, RAÅ Halmstad 44:1 / L1997:3939, Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning 2023
- 2023:24 Hamnmagasinet i Varberg, Getakärr 3:131, Varbergs kommun. Antikvarisk förundersökning
- 2023:25 Grimeton - kulturmiljöutredning inför ÖP
- 2023:26 Ysby 21:4 och 5:10, Halland, Laholms kn, Ysby sn, Ysby 21:4 och 5:10, Fornl. L1996:7100, Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning
- 2023:27 Norre Katts bastion, Georadarundersökning, Halmstad stad, RAÅ 33:1 (L1997:4018) och RAÅ 44:1 (L1997:3939), Arkeologisk prospekteringsundersökning 2022
- 2023:28 Kungsbacka kyrka, Flyttning av predikstolen, Antikvarisk medverkan
- 2023:29 Snöstorps kyrka, Ny ljudanläggning, Antikvarisk medverkan
- 2023:30 Stafinge kyrka, Ommålning av fast inredning samt delning av altarringen. Antikvarisk medverkan
- 2023:31 Skrea kyrka, Borttagande och flyttning av bänkar. Antikvarisk medverkan
- 2023:32 Trönninge kyrka, Videoprojektor och filmduk. Antikvarisk medverkan
- 2023:33 Fagereds kyrka, Invändig ombyggnad, Antikvarisk medverkan
- 2023:34 Historiska lämningar i Kv. Smeden 8, Falkenberg stad, Smeden 8, L1997:2181, Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning 2022
- 2023:35 Fattiggården i Tvååker, Fastarp 3:78, antikvarisk förundersökning
- 2023:36 Mesolitisk boplat och historiska lämningar vid Åtran och Gula villan i Falkenberg Halland, Falkenberg stad, Östra gårdet 38 & Smeden 8, L1997:2181, Arkeologisk schaktövervakning 2022
- 2023:37 Hasslöv 1:24, Laholms kommun, Hallands län, Hasslövs socken, Fornlämning L2020:3341, Arkeologisk förundersökning 2022
- 2023:38 Tullbroskolan, Herting 2:1, Antikvarisk förundersökning
- 2023:39 Öströo säteri, Öströo 1:11, Antikvarisk förundersökning
- 2023:40 Årstads kyrka, byte av värmesystem, antikvarisk medverkan
- 2023:41 Värö kyrka, interiör renovering, antikvarisk medverkan
- 2023:42 Halmstads teater, invändig ombyggnad
- 2023:43 Kulturgravar i Falkenbergs pastorat, åtgärdsprogram
- 2023:44 Små spår av 1700-tal vid Falkenbergshus i samband med schaktningsövervakning
Falkenberg, Herting 2:1, L1997:2181, L1997:1567, Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning 2022
- 2023:45 Resterna efter tre flatmarksgravar från äldre bronsålder sydväst om Snickers hög, Halland, Laholm, Altona 2:1, L1996:5327 och L2022:3809, Arkeologisk förundersökning 2022
- 2023:46 Skogaby kapell, konservering och ommålning av inventarier, antikvarisk medverkan
- 2023:47 Sturegymnasiet. Tillgänglighetsanpassning, antikvarisk förundersökning.
- 2023:48 Båtsmanstorp nr 152 Hallmans, lagning av stråtak, antikvarisk medverkan
- 2023:49 Söndrums kyrka, utvändig renovering, antikvarisk medverkan
- 2023:50 Östra kyrkogården i Varberg, kulturhistorisk dokumentation och bevarandeplan, uppdatering
- 2023:51 Halmstads rådhus, Antikvarisk förundersökning inför fönsterrenovering
- 2023:52 Runda konsum, Antikvarisk förundersökning
- 2023:53 Återställa kulturvärden på en kyrkogård - Alfshögs kyrkogård
- 2023:54 Arkeologisk förundersökning inom Norra Villmanstrand, Halland, Snöstorps socken, Fyllinge 20:393, L1996:7169/Snöstorp RAÅ 114, L2021:7198, Arkeologisk förundersökning 2022
- 2023:55 Skummeslövs kyrka, Ny ljudanläggning. Antikvarisk medverkan.
- 2023:56 Sankt Clemens kyrka, Laholm, Ny ljudanläggning. Antikvarisk medverkan.
- 2023:57 Arkeologisk utredning vid Skrea Backe 2023, Halland, Skrea socken, Skrea 6:45
- 2023:58 Skummeslövs kyrka, Invändig ändring, Antikvarisk medverkan
- 2023:59 Eftermedeltida markhorisont under Badhusgatan, Halmstad stad, Halmstads kommun, Halmstad 5:13, RAÅ Halmstad 44:1/L1997:3939, Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning 2022
- 2023:60 Stadstomt i Kvarteret Hästen Kvarteret Hästen laholm, Halland, Laholms stad och kommun, Fastighet Kv. Hästen 1 och 2, Arkeologisk Förundersökning 2023
- 2023:61 Antikvarisk förundersökning och konsekvensanalys av Lejonet 22, Falkenbergs stad
- 2023:62 St. Jörgens kyrkogård, uppdatering av bevarandeplan
- 2023:63 Vattenledning Mellby, Halland, Laholms kommun och socken
- 2023:64 Arkeologisk utredning väster om Falkenberg, Halland, Falkenberg kommun, Stafinge socken, Fastigheterna Snickaren 10 m. fl. Arkeologisk utredning 2023
- 2023:65 Skottorps slott, diverse renoveringsåtgärder, Antikvarisk medverkan
- 2023:66 Bogserbåten 1, Byggnadsantikvarisk utredning
- 2023:67 Askome kyrka - värmesystem, antikvarisk medverkan
- 2023:68 Gravhög och stensättningar vid Kassakällor, Halland, Halmstad kommun, Holms och Övraby socken, Älvasjö 3:1, L1996:5605 (RAÅ Övraby 25:1), L2019:2289, L2019:2290, L2019:2291 och L1996:7190 (RAÅ Holm 134), Arkeologisk undersökning och förundersökning 2019, Arkeologisk undersökning 2020
- 2023:69 Torpa kyrka, höjning av läktarbarriären, antikvarisk medverkan
- 2023:70 Snöstorps kyrka, glasmonterkskåp, antikvarisk medverkan
- 2023:71 Söndrums kyrka, informationsmonitorer, antikvarisk medverkan
- 2023:72 Drängsereds kyrka, Höjning av läktarbarriären, antikvarisk medverkan
- 2023:73 Kinnareds kyrka, Höjning av läktarbarriären, antikvarisk medverkan
- 2023:74 Femsjö kyrka, Höjning av läktarbarriären, antikvarisk medverkan
- 2023:75 Hyltebruks kyrka, Höjning av läktarbarriären, antikvarisk medverkan
- 2023:76 Biskopstorp, Halland, Halmstad kommun, Kvibille socken, Biskopstorp 1:46, 3:1 & 8:1, Arkeologisk utredning 2023

KULTURMILJÖ
HALLAND

EN DEL AV HALLANDS KULTURHISTORISKA MUSEUM

POSTADRESS: TOLLGATAN 7 | 302 32 HALMSTAD | TEL: 035-19 26 00

E-POST: KANSLI@MUSEUMHALLAND.SE | HEMSIDA: WWW.MUSEUMHALLAND.SE